

Beeld: Pixabay

LESPROGRAMMA

ONDERBOUW VO

Klimaat

Nieuws in de klas

Het educatieplatform van NDP Nieuwsmedia

Klimaat

Het is weer de tijd van het jaar dat dikke truien uit de kast worden getrokken en de thermostaat een graadje hoger wordt gezet. Tegelijkertijd staan nieuwsmedia vol berichten over extreme regenbuien en overstromingen. De aarde warmt op en de gevolgen zijn overal ter wereld te merken. Toch was onlangs in het nieuws dat Nederland het klimaatdoel van 2030 niet gaat halen. Maar er zijn genoeg mensen, ook politici, die vinden dat het allemaal wel meevalt met de opwarming van de aarde.

In deze les bekijken de leerlingen hun eigen gedrag met betrekking tot duurzaamheid en gaan ze daarover met elkaar in gesprek. Ze maken naar aanleiding van een nieuwsartikel een infographic en gaan aan de slag met het journalistieke concept 5W1H om een nieuwsartikel uit de krant te analyseren.

Begrippenlijst

Nieuwsartikel

Een nieuwsartikel is een kort actueel bericht. Het is informatief en bevat feiten. Een volledig nieuwsbericht is opgebouwd aan de hand van de 5W1H-vragen. De 5W1H-vragen geven antwoord op wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe. Het bericht is compact geschreven en in de tegenwoordige tijd.

5W1H

De 5W1H gebruikt de journalist om de lezer gauw op de hoogte te brengen van een nieuwsgebeurtenis. Deze kapstok zorgt voor volledigheid en leesbaarheid van het nieuwsbericht. Hier gebruiken journalisten een ezelsbruggetje voor. Ze checken of het bericht antwoord heeft op de 5W1H-vragen, namelijk:

Wie: Over wie gaat het nieuwsbericht?

Wat: Wat is er precies gebeurd?

Waar: Op welke plek is het gebeurd?

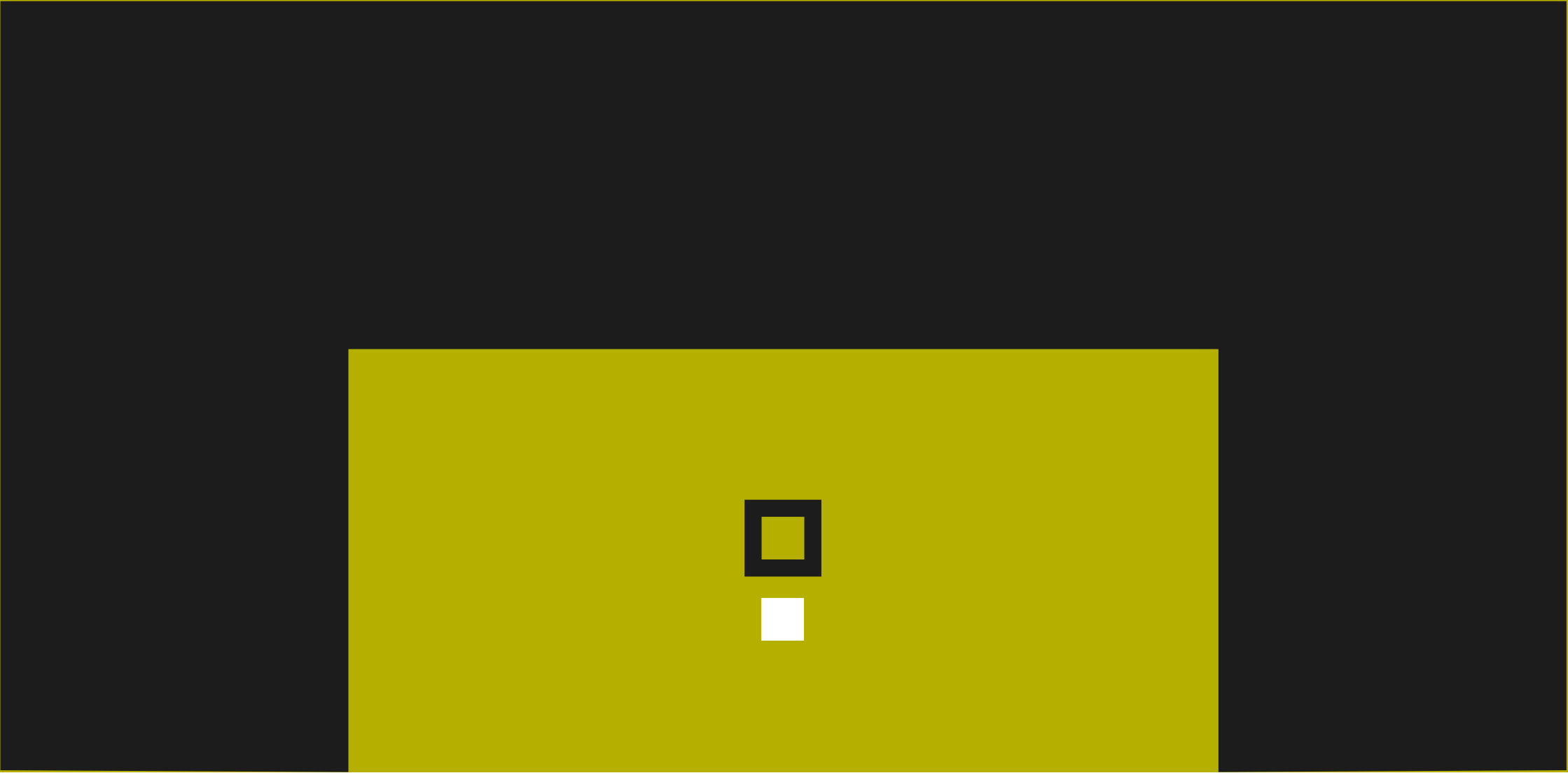
Wanneer: Op welke datum of tijdstip is het nieuwsfeit gebeurd of gaat het gebeuren.

Waarom: Waarom is het gebeurd?

Hoe: Hoe is het gebeurd?

Benodigdheden:

- Digibord
- Kranten of websites van nieuwstitels
- Grote vellen papier (A3)
- Stiften
- Kranten/tijdschriften om foto's uit te gebruiken

VO onderbouw

Lesduur - 3 lesonderdelen van 20 tot 50 minuten

Journalistiek, Nederlands, Maatschappijleer

Klimaat en duurzaamheid

VOOR DE DOCENT

Opdracht 1

Deze opdracht vraagt een beetje voorbereiding: vraag de leerlingen om thuis drie dagen bij te houden hoe lang ze onder de douche staan. Met de gemiddelde tijd van deze drie dagen gaan ze de kosten van hun eigen waterverbruik berekenen.

Opdracht 2

Voor deze opdracht gaan de leerlingen aan de slag met het maken van een infographic op basis van de informatie die ze in het artikel vinden. Meer informatie over het maken van een infographic vind je bijvoorbeeld hier: <https://vernieuwend onderwijs.nl/leerlingen-infographic-maken/>

Opdracht 3: Antwoorden

Wie: Over wie gaat het nieuwsbericht?

Bedreigde boomsoorten (16.425 van de 47.282 beoordeelde boomsoorten (oftewel 38 procent) op de Rode Lijst van Internationale Unie voor Natuurbescherming (IUCN).

Wat: Wat is er precies gebeurd?

Worden met uitsterven bedreigd.

Waar: Op welke plek is het gebeurd?

Wereldwijd, maar vooral op eilanden als Cuba, Madagaskar en Fiji.

Wanneer: Op welke datum of tijdstip is het nieuwsfeit gebeurd of gaat het gebeuren?

2024

Waarom: Waarom is het gebeurd?

De „uitgebreide beoordeling” maakt „voor het eerst” inzichtelijk hoe heikel de situatie wereldwijd is.

Hoe: Hoe is het gebeurd?

Hoge risico op ontbossing door stedelijke ontwikkeling en landbouw.

Invasieve soorten, plagen en ziektes.

Gevolgen van klimaatverandering: Stijgende zeespiegels en sterkere, frequente stormen.

Beeld: Pixabay

INTRODUCTIE

Klimaat

Trek je dikke trui maar weer uit de kast want het is herfst. En als het koud is in je huis, hou je het dan bij die dikke trui of zet je de verwarming toch het liefst iets hoger?

In nieuwsmedia zijn bijna elke dag wel berichten te vinden over energieverbruik van 'gewone mensen' en grote bedrijven en de effecten ervan op het klimaat. Bovendien zijn er ook veel nieuwsberichten over extreme regenbuien en overstromingen, zoals onlangs in Spanje en Frankrijk het geval was.

De aarde warmt op en de gevolgen zijn overal ter wereld te merken. Toch zijn er genoeg politici die vinden dat het allemaal wel meevalt.

In deze les reflecteer je samen met je klasgenoten op je eigen gedrag met betrekking tot duurzaamheid en gaan jullie daarover met elkaar in gesprek. Ook maken jullie op basis van een nieuwsartikel een infographic over de inhoud ervan. Tenslotte ga je meer leren over de journalistieke methode '5W1H' en ga je op basis hiervan een nieuwsartikel uit de krant analyseren.

Beeld: Pixabay

OPDRACHT 1

30 minuten

Wat kost dat?

Weet jij wat het jouw huishouden kost om te douchen? Of weet je wat je bespaart als je in plaats van een warme verwarming kiest voor sloffen en een dikke trui?

In deze lesopdracht ga je thuis kijken of het lukt om wat meer inzicht te krijgen in je eigen warmwaterverbruik.

De resultaten kunnen jullie samen in de klas bespreken.

Klassikaal en individueel

- Bekijk deze explainer video van nu.nl (1:39min). Let op: onthoud of noteer aan het einde van de video wat 10 minuten douchen gemiddeld kost.

<https://www.nu.nl/312130/video/wat-kost-het-om-een-dag-je-huis-te-verwarmen-en-te-douchen.html>

Thuis

- Neem voor een keer als je thuis gaat douchen je telefoon mee om de stopwatch-functie te gebruiken (of vraag je ouders/verzorgers om voor je te timen).
- Noteer: Hoe lang heb je gedoucht? En wat kost dat je per dag? Per week? En op jaarbasis?
- Heeft dit bedrag denk je wel of geen invloed op hoe lang je doucht?

Klas

- Bespreek de resultaten van je thuisonderzoek in de klas.
 - Wie is er van plan minder lang te gaan douchen?
 - Wordt er thuis al veel gedaan om duurzamer te worden?

- Bekijk deze stelling op nu.nl en de eerste reacties:

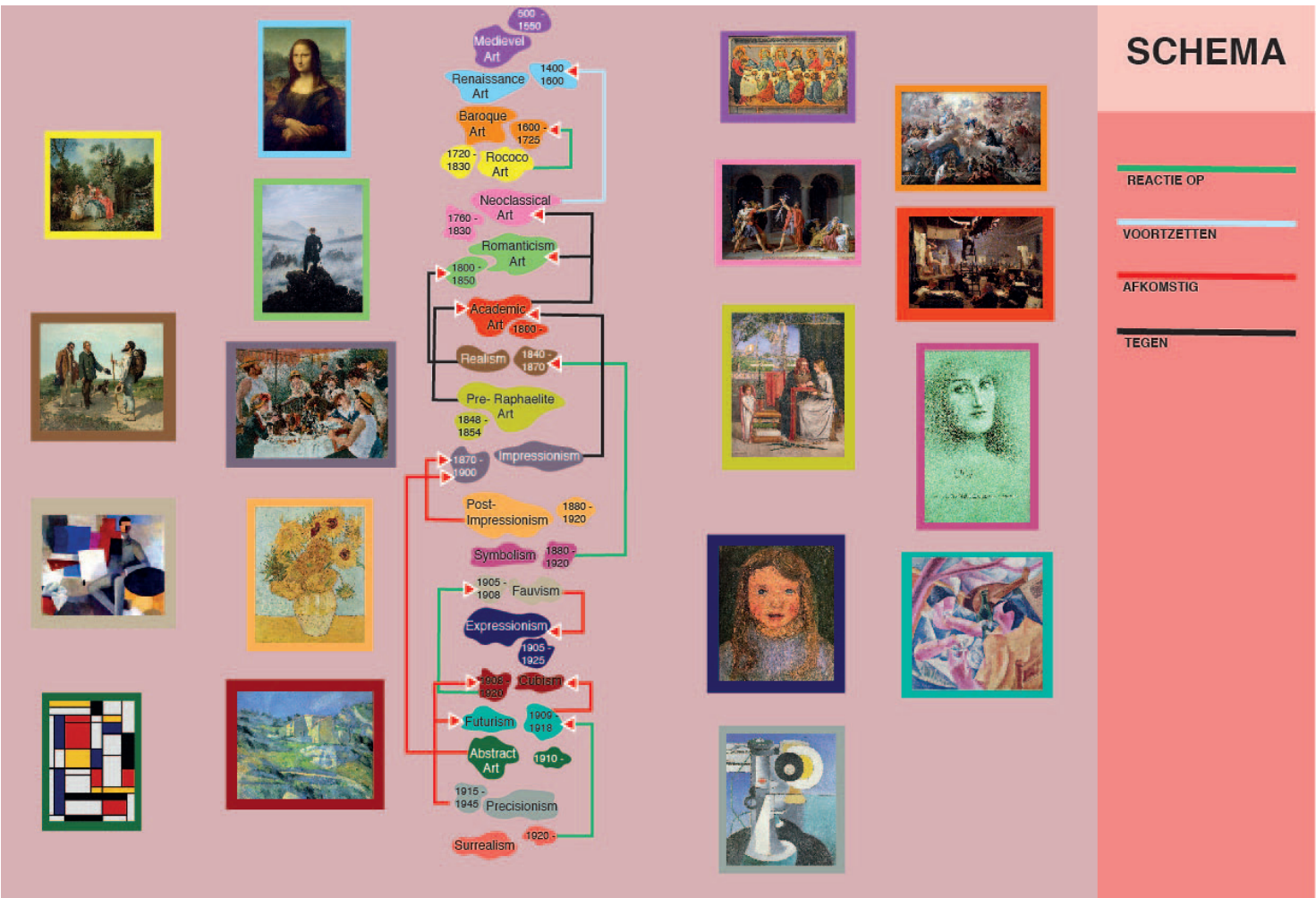
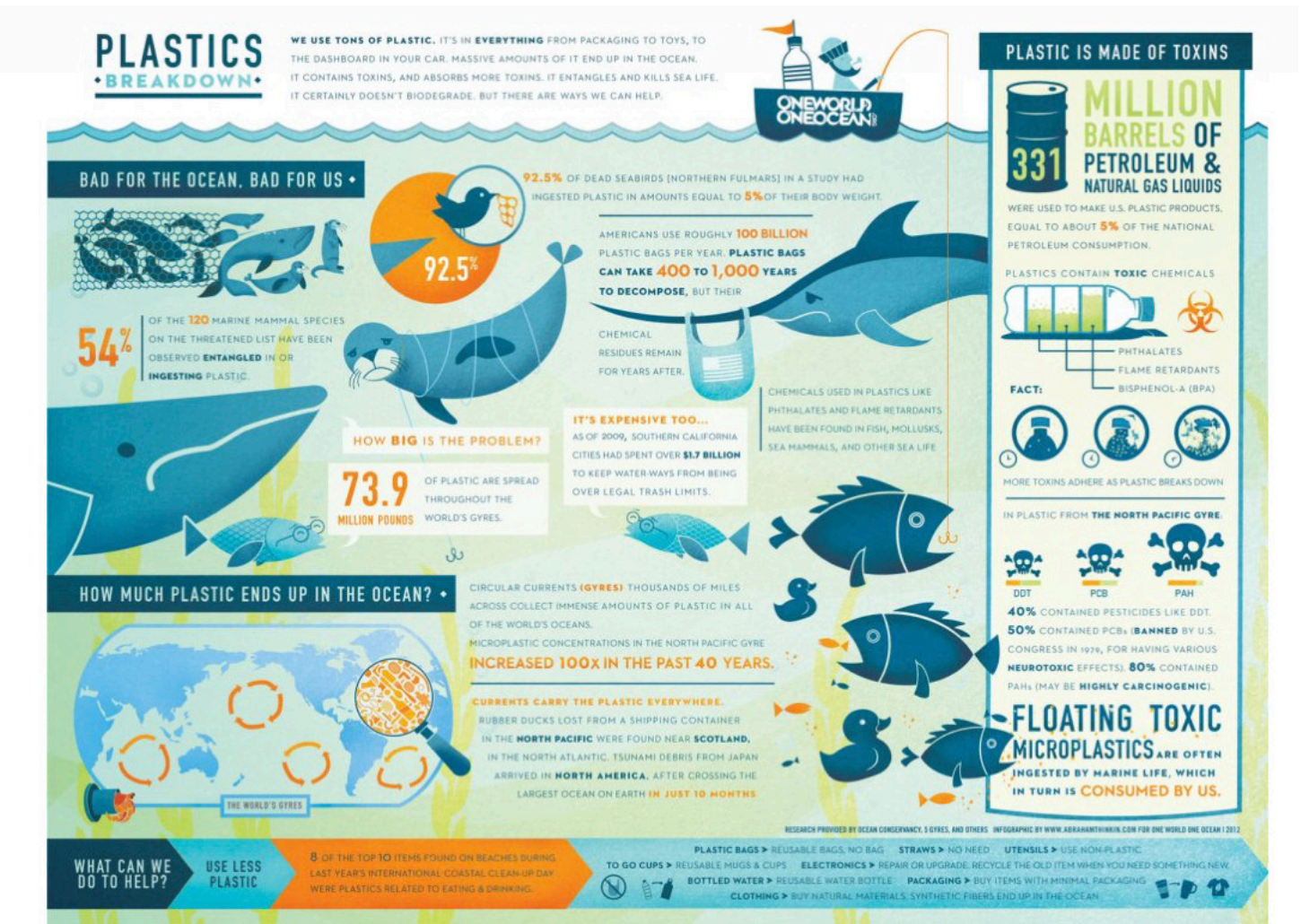
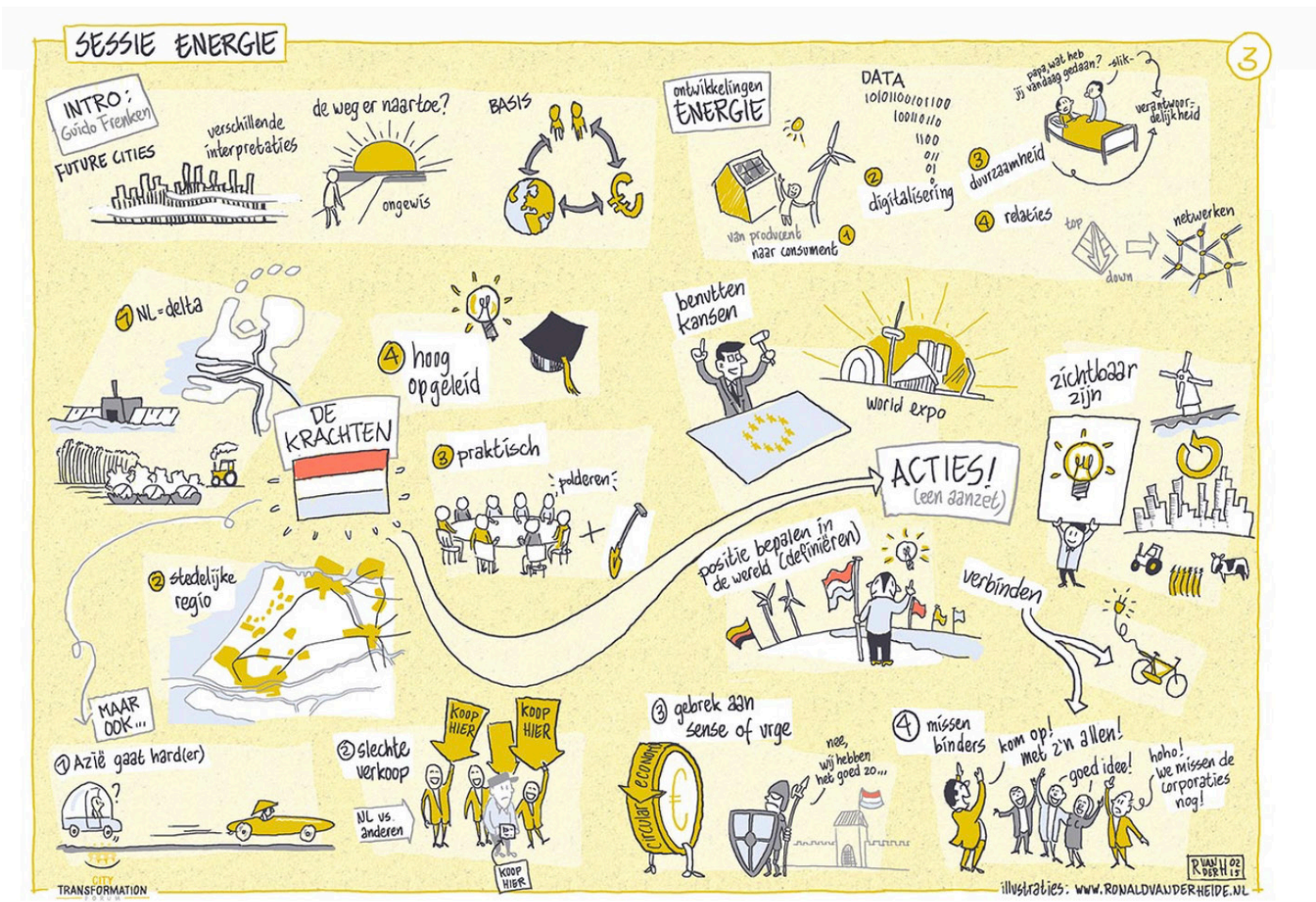
<https://www.nu.nl/nujij/6331914/verantwoordelijkheid-voor-klimaatcrisis-ligt-bij-overheden-en-bedrijven-niet-bij-burger.html>

- Ben jij het hiermee eens of oneens? Waarom?

Infographic

Een infographic is een informatieve illustratie waarbij je met tekst en beeld op een begrijpelijke en creatieve manier informatie kunt overbrengen. Een soort werkstuk op posterformaat.

Klassikaal & Groepjes

- Lees allemaal het artikel uit de Volkskrant (zie bijlage).

<https://www.volkskrant.nl/politiek/klimaatdoel-2030-vrijwel-zeker-niet-gehaald-kabinet-moet-hard-bijsturen-en-kan-maatregelen-niet-langer-uitstellen~b6f065487/>

- Verdeel de klas in groepjes van 4 à 5 leerlingen
- Ieder groepje krijgt een groot vel papier.
- Nu ga je aan de slag met het maken van je infographic. Lees het artikel nu nog een keer door en markeer de informatie die je zou willen laten terugkomen in je infographic. Let bijvoorbeeld op: om welke doelen gaat het, percentages die worden genoemd, redenen die worden genoemd waarom dat doel niet gehaald kan worden, maatregelen die landen kunnen nemen om doelen wel te halen, oorzaken en gevolgen.
- Als iedereen klaar is mag ieder groepje diens infographic aan de klas presenteren.

OPDRACHT 3

20 minuten

5W1H

Om de lezer goed en duidelijk op de hoogte te brengen van een nieuwsgebeurtenis, maken journalisten bij het schrijven van een nieuwsartikel gebruik van de 5W1H-methode. Met andere woorden: of het artikel antwoord geeft op de volgende vragen:

Wie: Over wie gaat het nieuwsbericht?

Wat: Wat is er precies gebeurd?

Waar: Op welke plek is het gebeurd?

Wanneer: Op welke datum of tijdstip is het nieuwsfeit gebeurd of gaat het gebeuren.

Waarom: Waarom is het gebeurd?

Hoe: Hoe is het gebeurd?

Klassikaal en individueel

- Lees het volgende nieuwsbericht uit het NRC (zie bijlage).
<https://www.nrc.nl/nieuws/2024/10/28/ruim-een-op-de-drie-boomsoorten-dreigt-uit-te-sterven-a4870928>
- Analyseer de tekst op de 5W1H-vragen.
- Schrijf ze op.
- Bespreek in de klas: was het lastig om ze allemaal te vinden?

Beeld: Pixabay

Woensdag 13 november 2024 | Het laatste nieuws het eerst op NU.nl

Door onze interactieredactie

16 okt 2024 om 15:45

519 reacties

Delen

Drie op de vier Nederlanders maken zich zorgen over het klimaat. Maar het merendeel weet niet hoe ze het best een steentje kunnen bijdragen, zeggen gedragswetenschappers. Daarom is vandaag de stelling: 'Verantwoordelijkheid voor de klimaatcrisis ligt bij overheden en bedrijven, niet bij de burger'.

Vlees eten, vliegen en autorijden, of juist kort douchen, treinreizen en afval scheiden? Onderzoek laat zien dat klimaat(on)vriendelijk gedrag in 95 procent van de gevallen wordt gelinkt aan het consumptiegedrag. Dat gold voor Nederlanders uit alle inkomensgroepen.

Vind jij dat de verantwoordelijk voor de klimaatcrisis vooral bij de burger ligt? Of moeten vooral overheden en bedrijven hier meer in investeren? Laat het weten in de reacties.

– **R_Synthus** 4 weken geleden

Als consument moet je wel mee met de mogelijkheden in de maatschappij. Dat vakanties ver weg goedkoper zijn dan vakanties dichtbij. Dat het OV gaten heeft in zowel stad als platteland. Dat repareren duurder is dan weggooien. Die wijzigingen moeten "van bovenaf" komen, ik sta er open voor.

Respect 6 👍 Reageren ✎ Delen 🔗

Rapporteer 🚩

– **QeQiXs** 4 weken geleden

Hiermee helpt het niet als de grote energie reuzen terugleverkosten rekenen voor zonnepanelen. De burger wil wel, maar de overheid verandert steeds wel de spelregels tijdens het spel. Burger weet niet meer waar het aan toe is en houdt de hand op de knip voor verduurzaming. Geheel terecht. Het milieu is hiervan de dupe. Alles draait om de duit. Ik noemde dit weleens de groene leugen van de overheid.

Respect 5 👍 Reageren ✎ Delen 🔗

Rapporteer 🚩

V+ NIEUWS

Klimaatdoel 2030 vrijwel zeker niet gehaald; kabinet moet hard bijsturen en kan maatregelen niet langer uitstellen

De kans dat Nederland zijn klimaatdoel voor 2030 haalt, is gedaald naar minder dan 5 procent. Dat stelt het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) in zijn jaarlijkse klimaatraming. Die verslechtering is deels te wijten aan de politieke keuzes van het nieuwe kabinet.

Yvonne Hofs

is politiek verslaggever van de Volkskrant en schrijft over financiën en landbouw.

24 oktober 2024, 10:15

Klimaatminister Sophie Hermans kan zich het komende halfjaar opmaken voor stevige onderhandelingen in de coalitie. In het hoofdlijnenakkoord en het regeerprogramma is vastgelegd dat de nieuwe regering vasthoudt aan de wettelijke klimaatdoelen, waaronder 55 procent vermindering van de broeikasgasemissies in 2030 (ten opzichte van 1990). De kans dat Hermans dit doel bereikt met bestaande en al geplande maatregelen, is minimaal.

Dat Nederland zijn streefdoel voor 2030 haalt is 'heel erg onwaarschijnlijk', zo schrijft het PBL bij zijn jaarlijkse doorrekening van het landelijk klimaatbeleid. Het doel is in de laatste twaalf maanden verder uit het zicht geraakt. Het PBL schatte de kans op succes vorig jaar nog rond de 15 procent. Dat was al erg laag, maar inmiddels is die dus afgezakt naar net boven nul.

De verslechtering heeft drie oorzaken. Op de eerste daarvan – de daling van de internationale gasprijzen – heeft het kabinet geen invloed. Goedkopere fossiele energie stimuleert het verbruik en ontmoedigt besparing. Het PBL heeft zijn gasprijsraming voor de komende jaren naar beneden bijgesteld, en gaat er dus van uit dat tuinders meer gas verstoken en dat de eigenaren van benzine- en dieselauto's meer kilometers maken.

Een tweede verklaring is vertraging in de uitvoering. Het schiet bijvoorbeeld niet op met het maken van bindende vergroeningsafspraken met grote industriële uitstoters. Veel plannen stuiten op de capaciteitstekorten op het elektriciteitsnet. Een deel van de vertraging is te wijten aan de politiek, want die treuzelt met de uitwerking van voorgenomen klimaatmaatregelen.

Politieke keuzes

De derde oorzaak is volledig terug te voeren op politieke keuzes. Het nieuwe kabinet wil een aantal klimaatmaatregelen van het vorige kabinet terugdraaien, zoals de invoering van rekeningrijden en het verlagen van de maximumsnelheid naar 100 km per uur. Ook trapt het kabinet-Schoof op de rem bij de bouw van nieuwe windturbines op land en op zee.

Het kabinet versoepelt bovendien het landbouwbeleid, waardoor de melkveestapel minder krimpt dan het PBL in 2023 berekende. Dat heeft een negatieve impact op het klimaat, want koeien zijn de belangrijkste emissiebron van het sterke broeikasgas methaan.

Het PBL wijst in de *Klimaat- en Energieverkenning* van dit jaar nog op een bijzonderheid. Voor het eerst sinds het planbureau tien jaar geleden begon met deze jaarlijkse rapportage hebben de nog uit te werken klimaatplannen per saldo geen enkel positief effect.

Dat zit zo: het PBL neemt in zijn berekening alleen klimaatmaatregelen mee die het parlement heeft goedgekeurd óf die in gedetailleerde voorstellen zijn vervat. Daarnaast staan er altijd maatregelen op de rol die het PBL te vaag vindt om serieus te nemen. De potentiële opbrengst van die nog uit te werken plannen berekent het planbureau indien mogelijk wel apart, opdat het kabinet kan inschatten hoeveel extra maatregelen nodig zijn.

Negatief effect

Normaal gesproken leveren de uitgewerkte en vage plannen samen een hogere CO₂-reductie op dan het uitgewerkte beleid alleen. Maar dit jaar is dat voor het eerst niet het geval: de gunstige effecten van klimaatplannen die het kabinet nog moet uitwerken, worden vrijwel volledig tenietgedaan door contraproductieve beleidsvoorstellen met een negatief klimaateffect.

PBL-directeur Marko Hekkert vindt het ‘bijzonder’ dat dit kabinet eerder gemaakte klimaatafspraken wil nakomen, maar tegelijkertijd het tempo van de uitstootdaling vertraagt. ‘Vorig jaar maakte onze raming al duidelijk dat er een stapje bij moet, maar in het kabinet is het nieuwe mantra: ‘niet te snel, want we willen dat de burger het makkelijk heeft.’

Hoe langer het kabinet de noodzakelijke maatregelen voor zich uitschuift, hoe moeilijker het wordt de klimaatdoelen te halen, zegt Hekkert. ‘Er resteert steeds minder tijd tot 2030. Door de val van het kabinet heeft het klimaatbeleid twee jaar in de ijskast gestaan. Dat helpt natuurlijk niet. Veel potentiële maatregelen hebben een lange aanlooptijd, waardoor ze niets meer kunnen bijdragen aan het klimaatdoel voor 2030. Dat beperkt de beleidsmogelijkheden.’

De 55 procent uitstootvermindering in 2030 is in de wet vastgelegd als een ‘streefdoel’. Dat doel is juridisch dus niet bindend, in tegenstelling tot de doelstelling van netto 0 procent uitstoot (‘klimaatneutraliteit’) in 2050. Dat is volgens Hekkert echter geen reden om het 2030-doel maar te laten varen en pijnlijke maatregelen nog even uit te stellen. ‘Die 55 procent in 2030 ligt precies op het afbouwpad richting 2050. Als dit kabinet achteroverleunt, moet er over enkele jaren nóg harder worden ingegrepen.’

Nieuw twistpunt

Het sombere klimaatrapport schept een vruchtbare voedingsbodem voor nieuw gekrakeel in de coalitie. Nu de coalitiepartijen hun meningsverschil over het asielbeleid hebben bijgelegd, wordt klimaat mogelijk het nieuwe twistpunt. PVV en BBB hebben weliswaar getekend voor het halen van de klimaatdoelen, maar zien stevig klimaatbeleid eigenlijk niet zitten.

In het verkiezingsprogramma van de PVV stond dat het klimaatbeleid ‘door de shredder’ moet. Het BBB-programma staat vol bagatelliserende opmerkingen over de ernst van de klimaatopwarming en de Nederlandse invloed daarop. Het regeerprogramma van het kabinet-Schoof stelt bovendien ‘essentiële randvoorwaarden’ aan klimaatmaatregelen, namelijk: ‘draagbaarheid, haalbaarheid en uitvoerbaarheid’.

Hoe het kabinet het nakomen van ‘bestaande afspraken’ (het halen van de wettelijke klimaatdoelen) verenigt met het stellen van ‘essentiële randvoorwaarden’ aan het nakomen van die afspraken, is onduidelijk. Hoe ‘haalbaarheid’ een voorwaarde kan zijn bij doelen die hoe dan ook gehaald moeten worden (ze zijn vastgelegd in Europese en nationale wetgeving) is een andere open vraag.

Welk van de twee zwaarder weegt – de klimaatdoelen of de randvoorwaarden – en wat precies verstaan moet worden onder ‘haalbaar, draagbaar en uitvoerbaar’, moeten coalitie en kabinet de komende maanden uitvogelen. Eén ding is zeker: als minister Hermans (Klimaat en Groene Groei, VVD) het klimaatbeleid vanwege de PBL-aanmaning fors wil aanscherpen, zal ze tegenover haar medebewindslieden stevig in haar schoenen moeten staan.

■ NIEUWS

Ruim één op de drie boomsoorten dreigt uit te sterven

IUCN Rode Lijst Wereldwijd dreigt 38 procent van de boomsoorten uit te sterven, blijkt uit onderzoek van duizend boomexperts.

Boris Bouwman

28 oktober 2024 • Leestijd 1 minuut

Veel boomsoorten zijn er slecht aan toe. De Internationale Unie voor Natuurbescherming (IUCN) maakte [maandag](#) bekend dat ten minste 16.425 van de 47.282 beoordeelde boomsoorten (oftewel 38 procent) met uitsterven wordt bedreigd. Het aantal bedreigde boomsoorten is meer dan het dubbele van het aantal bedreigde vogels, zoogdieren, reptielen en amfibieën samen.

Voor het eerst heeft IUCN de meeste boomsoorten ter wereld opgenomen op de [Rode Lijst](#). De „uitgebreide beoordeling” maakt „voor het eerst” inzichtelijk hoe heikel de situatie wereldwijd is. Bij het samenstellen van de lijst waren duizend boomexperts betrokken.

Plagen en ziektes

Vooraf op eilanden als Cuba, Madagaskar en Fiji is de situatie alarmerend, vanwege het hoge risico op ontbossing door stedelijke ontwikkeling en landbouw. Ook invasieve soorten, plagen en ziektes vormen een bedreiging voor bomen. In de tropen breken stijgende zeespiegels en sterkere, frequente stormen bomen op, een gevolg van klimaatverandering.

Het verlies van bomen vormt een grote bedreiging voor duizenden andere planten, schimmels en dieren. Verder zijn bomen een belangrijke spil in veel ecosystemen en essentieel voor het leven op aarde. Sommige boomsoorten worden gebruikt voor medicijnen, voedsel en brandstof.

In het verleden hebben Rode Lijst-noteringen ervoor gezorgd dat ngo's en overheden tot actie overgingen. Zo werden in Colombia plannen gemaakt om zeven soorten bedreigde en ernstig bedreigde magnolia's te redden.

Klimaat is een uitgave van Nieuws in de klas.
De opdrachten zijn bestemd voor scholieren in de onderbouw van het VO.

© Nieuws in de klas, Amsterdam
Uitgave Klimaat
Samenstelling en redactie: Laila de Miranda

Het kopiëren van delen ten behoeve van het gebruik door leerlingen is onbeperkt toegestaan. Het kopiëren van enig onderdeel ten behoeve van elk ander gebruik is alleen toegestaan na schriftelijk verkregen toestemming van de uitgever.

e info@nieuwsindeklas.nl
w www.nieuwsindeklas.nl